

USTAWA KARTA NAUCZYCIELA

KOMENTARZ

Andrzej Barański
Maria Szymańska
Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska

5. wydanie

ABC

a Wolters Kluwer business

**USTAWA
KARTA
NAUCZYCIELA**

USTAWA KARTA NAUCZYCIELA

KOMENTARZ

Andrzej Barański
Maria Szymańska
Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska

5. wydanie

Stan prawny na 1 września 2007 r.

Redaktor prowadzący:

Ewa Fonkowicz

Skład i łamanie:

Lukasz Drzewiecki

Poszczególne części Komentarza opracowali:

- Andrzej Barański** – komentarz do rozdziałów: 1, 2, 3, 3a, 6, 7a, 8, 9 ustawy; komentarz do ustawy nowelizującej z 15.07.2004 r.;
- Maria Szymańska** – komentarz do rozdziałów: 4, 5, 7, 10, 11, 11a, 12 ustawy;
- Joanna Rozwadowska-Skrzeczyńska** – komentarze do ustaw nowelizujących (z wyjątkiem ustawy z 15.07.2004 r.).

5. wydanie

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2007

ISBN 978-83-7526-488-3

Wydane przez:

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Wydawnictw Książkowych i Czasopism Prawniczych

01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a

tel. (022) 535 80 00

Redakcja Książek

31-156 Kraków, ul. Zacisze 7

tel. (012) 630 46 00

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

Księgarnia internetowa: www.profinfo.pl

Druk i oprawa: Drukarnia Skleniarz, ul. J. Lea 118, 30-133 Kraków

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział 1. Postanowienia wstępne	19
Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]	19
Art. 2. [Wyłączenia podmiotowe zastosowania ustawy]	31
Art. 3. [Definicje ustawowe].....	32
Art. 4. [Współdziałanie związków zawodowych z organami administracji publicznej].....	33
Art. 5. (uchylony).	39
Rozdział 2. Obowiązki nauczycieli.....	40
Art. 6. [Obowiązki nauczyciela].....	40
Art. 6a. [Ocena pracy nauczyciela].....	40
Art. 7. [Dyrektor szkoły].....	51
Art. 8. [Nadzór pedagogiczny].....	57
Rozdział 3. Wymagania kwalifikacyjne.....	62
Art. 9. [Kwalifikacje wymagane od nauczycieli]	62
Rozdział 3a. Awans zawodowy nauczycieli.....	72
Art. 9a. [Stopnie awansu zawodowego nauczycieli].....	72
Art. 9b. [Wymagania do awansu zawodowego, organy właściwe w tych sprawach]	77
Art. 9c. [Staż. Ocena dorobku zawodowego. Opiekun stażu.].....	90

Art. 9d.	[Rozpoczęcie stażu, przerwy , podjęcie postępowania kwalifikacyjnego lub egzaminacyjnego]	96
Art. 9e.	[Tryb awansu dyrektorów, nauczycieli w urzędach, nauczycieli związkowców]	100
Art. 9f.	[Uzyskanie wyższego poziomu wykształcenia, zmiana pracy w trakcie stażu].....	103
Art. 9g.	[Komisje kwalifikacyjne i egzaminacyjne. Lista ekspertów]	106
Art. 9h.	[Nadzór].....	116
Art. 9i.	[Tytuł profesora oświaty].....	119
Rozdział 4.	Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy	122
Art. 10.	[Nawiązanie stosunku pracy]	122
Art. 11.	[Wytyczne w zakresie nawiązania stosunku pracy]	139
Art. 11a.	[Legitymacja służbowa]	141
Art. 12.	[Swoboda doboru metod nauczania. Podnoszenie wiedzy].....	142
Art. 13.	[Termin nawiązania stosunku pracy]	143
Art. 14.	[Obligatoryjne składniki aktu mianowania i umowy o pracę].....	143
Art. 15.	[Ślubowanie].....	144
Art. 16.	[Wygaśnięcie stosunku pracy].....	145
Art. 17.	[Stanowiska kierownicze. Urlop bezpłatny.]	145
Art. 18.	[Przeniesienie nauczyciela na wniosek lub za zgodą]	164
Art. 19.	[Przeniesienie nauczyciela bez jego zgody]	168
Art. 20.	[Rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn organizacyjnych].....	171
Art. 21.	[Przeniesienie nauczyciela – zwrot kosztów].....	198
Art. 22.	[Uzupełnienie tygodniowego wymiaru zajęć].....	198
Art. 23.	[Rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym. Terminy.]	204
Art. 24.	(uchylony).....	214
Art. 25.	(uchylony).....	214
Art. 26.	[Wygaśnięcie stosunku pracy z mocy prawa].....	214
Art. 27.	[Rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony].....	217
Art. 28.	[Odprawa pieniężna]	220

SPIS TREŚCI

Rozdział 5. Warunki pracy i wynagrodzenie	223
Art. 29. [Warunki pracy nauczyciela]	223
Art. 30. [Wynagrodzenie nauczyciela]	224
Art. 31. [Gratyfikacja pieniężna – profesor oświaty]	237
Art. 32. [Wynagrodzenie nauczycieli w urzędach]	238
Art. 33. [Dodatek za wysługę lat]	239
Art. 34. [Dodatek za pracę w trudnych, uciążliwych i szkodliwych warunkach]	241
Art. 35. [Godziny ponadwymiarowe. Godziny doraźnych zastępstw.]	248
Art. 36. [Układy zbiorowe pracy]	251
Art. 37. (uchylony).....	253
Art. 38. [Nabycie prawa do wynagrodzenia].....	253
Art. 39. [Zmiana wysokości wynagrodzenia].....	253
Art. 40. [Wygaśnięcie prawa do wynagrodzenia]	257
Art. 41. (uchylony).....	258
Art. 42. [Czas pracy nauczyciela. Tygodniowy wymiar zajęć.].....	258
Art. 42a. [Obniżenie tygodniowego wymiaru zajęć]	267
Art. 42b. [Praca w porze nocnej]	270
Art. 42c. [Tydzień pracy. Dni wolne od pracy.]	271
Art. 43. (uchylony).....	273
Art. 44. (uchylony).....	273
Art. 45. (uchylony).....	273
Art. 46. (uchylony).....	274
Rozdział 6. Nagrody i odznaczenia	275
Art. 47. [Nagroda jubileuszowa].....	275
Art. 48. [Dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynastka)].....	280
Art. 49. [Fundusz na nagrody dla nauczycieli]	285
Art. 50. (uchylony).....	288
Art. 51. [Medal Komisji Edukacji Narodowej]	289
Art. 52. (uchylony).....	290
Rozdział 7. Uprawnienia socjalne i urlopy	291
Art. 53. [Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych].....	291
Art. 54. [Prawo do lokalu mieszkalnego na terenie gminy. Dodatek mieszkaniowy.]	296

SPIS TREŚCI

Art. 55.	(uchylony).....	304
Art. 56.	[Prawo do działki gruntu szkolnego].....	304
Art. 57.	(uchylony).....	305
Art. 58.	[Mieszkania szkolne]	305
Art. 59.	(uchylony).....	306
Art. 60.	[Prawo do działki gruntu szkolnego i mieszkania].....	306
Art. 61.	[Zasiłek na zagospodarowanie]	307
Art. 62.	(uchylony).....	310
Art. 63.	[Ochrona nauczyciela].....	311
Art. 64.	[Wymiar urlopu wypoczynkowego]	312
Art. 65.	[Uzyskanie prawa do urlopu].....	316
Art. 66.	[Urlop uzupełniający w trakcie roku szkolnego. Ekwiwalent pieniężny.].....	317
Art. 67.	[Wynagrodzenie za czas urlopu].....	321
Art. 67a.	[Rozpoczęcie i zakończenie urlopu wychowawczego]	322
Art. 67b.	[Rezygnacja z urlopu wychowawczego].....	323
Art. 67c.	[Urlop wypoczynkowy po urlopie wychowawczym]	324
Art. 68.	[Urlop płatny i inne świadczenia na kształcenie. Urlopy bezpłatne.]	325
Art. 69.	[Kobieta karmiąca – przerwy w pracy].....	328
Art. 70.	[Urlop bezpłatny związany z niemożnością zatrudnienia w miejscu zamieszkania współmałżonka].....	328
Rozdział 7a. Finansowanie doskonalenia		
   i doskonalenia zawodowego nauczycieli.....		
Art. 70a.	[Środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli]	330
Rozdział 8. Ochrona zdrowia		
Art. 71.	(uchylony).....	336
Art. 72.	[Dodatkowa pomoc zdrowotna dla nauczycieli]	336
Art. 73.	[Urlop dla poratowania zdrowia]	341
Rozdział 9. Dzień Edukacji Narodowej.....		
Art. 74.	[Dzień Edukacji Narodowej]	353

Rozdział 10. Odpowiedzialność dyscyplinarna	355
Art. 75. [Przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej]	355
Art. 76. [Kary dyscyplinarne]	358
Art. 77. [Właściwość komisji dyscyplinarnych]	360
Art. 78. [Niezawisłość komisji dyscyplinarnych]	363
Art. 79. [Rzecznik dyscyplinarny]	363
Art. 80. [Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego]	364
Art. 81. [Przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej]	365
Art. 82. [Zatarcie kar dyscyplinarnych]	366
Art. 83. [Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nauczyciela]	366
Art. 84. [Wynagrodzenie w okresie zawieszenia]	368
Art. 85. [Szczegółowe zasady postępowania dyscyplinarnego]	370
Rozdział 11. Uprawnienia emerytalne	371
Art. 86. [Prawo do zaopatrzenia emerytalnego]	371
Art. 87. [Odprawa emerytalna i rentowa]	375
Art. 88. [Warunki przejścia na wcześniejszą emeryturę]	380
Art. 89. (uchylony)	395
Art. 90. [Tajne nauczanie – dodatek do emerytury]	396
Art. 91. (uchylony)	397
Rozdział 11a. Przepisy szczególne	398
Art. 91a. [Nauczyciele w urzędach, komisjach egzaminacyjnych, związkach zawodowych]	398
Art. 91b. [Ograniczony zakres stosowania ustawy, nauczyciele w szkołach prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne]	401
Art. 91c. [Stosowanie przepisów kodeksu pracy]	406
Art. 91d. [Kompetencje organów jednostek samorządu terytorialnego]	408
Rozdział 12. Przepisy przejściowe i końcowe	413
Art. 92. (uchylony)	413
Art. 93. (uchylony)	413
Art. 94. [Kwalifikacje nauczycieli – przepisy przejściowe]	414
Art. 95. (uchylony)	414
Art. 96. [Nauczyciele mianowani – zmiany w zakresie stosunku pracy]	415

SPIS TREŚCI

Art. 97.	(uchylony).....	416
Art. 98.	(uchylony).....	417
Art. 99.	[Zachowanie uprawnień lub świadczeń branżowych].....	417
Art. 100.	[Moment nabycia nowych świadczeń].....	417
Art. 101.	[Utrata mocy przepisów].....	418
Art. 102.	[Wejście w życie ustawy].....	418
Komentarz do ustawy z dnia 18 lutego 2000 r.....		419
Art. 6.	[Zachowanie dotychczasowych uprawnień].....	419
Art. 7.	[Uzyskanie stopnia awansu zawodowego z mocy prawa].....	421
Art. 7a.	[Zwolnienie ze stażu].....	431
Art. 8.	[Tytuł profesora oświaty w okresie przejściowym].....	434
Art. 9.	[Zachowanie dodatków specjalistycznych].....	435
Art. 10.	[Szczególne przypadki uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego].....	436
Art. 11.	[Średnie wynagrodzenie nauczyciela stażysty].....	440
Art. 12.	[Średnie wynagrodzenie nauczycieli].....	441
Art. 13.	[Nauczyciele na urlopie dla poratowania zdrowia].....	449
Art. 14.	[Rozpatrywanie rewizji nadzwyczajnych].....	450
Art. 15.	[Kuratorzy oświaty powołani przed wejściem w życie ustawy].....	450
Art. 16.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych].....	451
Art. 17.	[Jednolity tekst ustawy].....	451
Art. 18.	[Wejście w życie ustawy].....	452
Komentarz do ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r.....		453
Art. 24.	[Zachowanie ważności dotychczasowych aktów nadania stopnia awansu].....	453
Art. 25.	[Zakończenie postępowań na stopień kwalifikacji zawodowej].....	454
Art. 26.	[Odwołania do sądu].....	455
Art. 27.	[Wygaśnięcie stosunku pracy].....	456
Art. 28.	[Uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego z mocy prawa].....	456
Art. 29.	[Dyrektorzy niebędący nauczycielami mianowanymi].....	458

SPIS TREŚCI

Art. 30.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych].....	459
Art. 31.	[Wejście w życie ustawy].....	459
Komentarz do ustawy z dnia 15 lipca 2004 r.		461
Art. 5.	[Wymiar stażu odbywanego w dniu wejścia w życie ustawy].....	461
Art. 6.	[Obowiązek ukończenia szkolenia przez ekspertów].....	462
Art. 7.	[Rezygnacja ze stanowiska dyrektora osoby urlopowanej].....	463
Art. 8.	[Zachowanie prawa do urlopu dla poratowania zdrowia].....	464
Art. 9.	[Wynagrodzenie w czasie urlopu dla poratowania zdrowia].....	464
Art. 10.	[Zasilek na zagospodarowanie].....	465
Art. 11.	[Wynagrodzenie nauczycieli w urzędach].....	465
Art. 12.	[Zachowanie w mocy przepisów wykonawczych].....	465
Art. 13.	[Dostosowanie kryteriów nagród i wymiaru godzin zajęć].....	465
Art. 14.	[Wejście w życie ustawy].....	466
Wykaz aktów wykonawczych do ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r.		
	– Karta nauczyciela	467
Skorowidz rzeczowy		472

WYKAZ SKRÓTÓW

Źródła prawa

- Biul. SN – Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
Dz. U. – Dziennik Ustaw
Dz. Urz. – Dziennik Urzędowy
JST – Jednostka samorządu terytorialnego
k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553)
k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej
MENiS – Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
MOiW – Ministerstwo Oświaty i Wychowania
M.P. – Monitor Polski
NSA – Naczelny Sąd Administracyjny
OHP – Ochotnicze Hufce Pracy
ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego

WYKAZ SKRÓTÓW

OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSS	– Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiZS	– Praca i Zabezpieczenie Społeczne
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Pr. Pracy	– Prawo Pracy
SN	– Sąd Najwyższy
WSA	– Wojewódzki Sąd Administracyjny
ZFŚS	– Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

WSTĘP

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela – wpisuje się w sięgającą jeszcze lat przedwojennych tradycję stanowienia przepisów określających status zawodowy nauczycieli w formie odrębnej regulacji ustawowej.

Pierwszą pragmatyką służbową nauczycieli była ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, która obowiązywała aż do roku 1956, kiedy to została zastąpiona przez ustawę z dnia 27 kwietnia 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli.

Następną tego rodzaju regulacją była ustawa z dnia 27 kwietnia 1972 r. – Karta praw i obowiązków nauczyciela, obejmująca swoim zakresem nie tylko nauczycieli szkół i placówek oświatowych, ale również nauczycieli akademickich. Po raz pierwszy na oznaczenie służbowej pragmatyki nauczycielskiej – dla podkreślenia jej szczególnego charakteru – użyto wówczas określenia „Karta”. Ustawa z 1972 r. obowiązywała najkrócej spośród dotychczasowych pragmatyk nauczycielskich i już w 1982 r. w jej miejsce została uchwalona nowa, obowiązująca do dziś – Karta Nauczyciela.

Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r. była dotychczas wielokrotnie poddawana licznym, mniej lub bardziej obszernym nowelizacjom. Pomimo podnoszących się od pewnego czasu głosów postulujących jej zniesienie i zastąpienie układem zbiorowym pracy, a w pozostałym zakresie – powszechnie obowiązującymi przepisami prawa pracy, nic nie wskazuje na to, aby w najbliższym czasie tradycja ustawowego regulowania statusu zawodowego nauczycieli miała zostać przerwana.

Bezspornie najistotniejszą i najbardziej gruntowną z dotychczasowych zmian Karty Nauczyciela była nowelizacja z dnia 18 lutego 2000 r. O obszerności i zakresie zmian wprowadzonych tą nowelą może świadczyć chociażby fakt, iż w jej wyniku w tekście Karty dokonano 58 różnego rodzaju modyfikacji. Niektóre z tych zmian są na tyle obszerne i gruntowne, że w istocie ustanawiają całkiem nowy system zatrudniania i wynagradzania oraz awansu zawodowego. Na plan pierwszy wysuwa się otwarcie drogi awansu zawodowego nauczycieli w powiązaniu z realnym awansem płacowym. Tym samym zapoczątkowano stopniową poprawę statusu materialnego nauczycieli, tworząc stały mechanizm zapobiegający ich degradacji płacowej. Wprowadzeniu nowych regulacji towarzyszyła operacja przyznania wszystkim nauczycielom zatrudnionym w dniu wejścia w życie nowelizacji odpowiednich stopni awansu zawodowego – nauczyciela stażysty, nauczyciela kontraktowego i nauczyciela mianowanego, w zależności od dotychczasowej formy zatrudnienia i posiadanych kwalifikacji.

Drugą istotną zmianą było rozdzielenie kwestii trybu i formy nawiązania stosunku pracy od procedury uzyskiwania stopni awansu. Nadanie takiego stopnia nie jest równocześnie aktem nawiązania lub modyfikacji stosunku pracy, a ponadto do jego dokonania są właściwe organy niebędące pracodawcą nauczyciela (poza nadaniem stopnia nauczyciela kontraktowego, do czego jest uprawniony dyrektor szkoły). Postępowanie w sprawach nadawania stopni awansu zawodowego ma cechy postępowania administracyjnego, rozstrzyganego w drodze decyzji administracyjnej.

Przepisy regulujące tryb ubiegania się o kolejne stopnie awansu zawodowego, jak też przepisy przejściowe przyznające odpowiednie stopnie awansu z mocy prawa są niezmiernie szczegółowe; nie ustrzeżono się jednak w nich pewnych niespójności, a nawet luk, które ujawniły się w trakcie stosowania nowych unormowań. Stąd też od 2001 roku kilkakrotnie dokonano niezbędnych poprawek i uzupełnień zarówno w tekście Karty, jak i przepisach przejściowych ustawy nowelizującej z dnia 18 lutego 2000 r. Największe modyfikacje rozwiązań obowiązujących w zakresie awansu zawodowego oraz zatrudniania i wynagradzania nauczycieli zostały wprowadzone ustawą

z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Niniejszy komentarz dotyczy nie tylko całości przepisów Karty Nauczyciela, ale również przepisów przejściowych trzech ustaw nowelizujących Kartę: z dnia 18 lutego 2000 r., z dnia 23 sierpnia 2001 r. oraz z dnia 15 lipca 2004 r. Staraliśmy się w nim poruszyć podstawowe problemy interpretacyjne wiążące się z praktycznym stosowaniem przepisów Karty; wiele miejsca poświęcamy przy tym objaśnieniu ostatnio wprowadzonych zmian, a także wskazujemy orzecznictwo sądowe – przede wszystkim Sądu Najwyższego, a w sprawach awansu zawodowego również Naczelnego Sądu Administracyjnego. Przy omawianiu większości przepisów, dla celów porównawczych, przypominały ich poprzedni kształt.

Wyrażamy nadzieję, że nasze opracowanie przyczyni się do lepszego zrozumienia wprowadzonych zmian oraz prawidłowego stosowania nauczycielskiej pragmatyki służbowej w praktyce.

USTAWA

z dnia 26 stycznia 1982 r.

Karta Nauczyciela

(tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674;
zmiany: Dz. U. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2007 r.
Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542 i Nr 102, poz. 689)

Mając na względzie doniosłą rolę oświaty i wychowania w Rzeczypospolitej Polskiej, pragnąc dać wyraz szczególnej randze społecznej zawodu nauczyciela zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami, otwierając niniejszą ustawą drogę do dalszych uregulowań prawnych systemu edukacji narodowej, stanowi się, co następuje:

Rozdział 1

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

Art. 1. [Zakres podmiotowy ustawy]

1. Ustawie podlegają nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

- 1)** publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1a oraz pkt 2 lit. a;
- 2)** zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.);

3) (uchylony);

4) publicznych kolegiach pracowników służb społecznych.

1a. Ustawie podlegają również nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304) w publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcynno-opiekuńczych działających na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, z późn. zm.¹).

2. Ustawie podlegają również, w zakresie określonym ustawą:

1) nauczyciele mianowani lub dyplomowani zatrudnieni na stanowiskach, na których wymagane są kwalifikacje pedagogiczne, w:

a) urzędach organów administracji rządowej,

b) kuratoriach oświaty,

c) specjalistycznej jednostce nadzoru,

d) Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz okręgowych komisjach egzaminacyjnych,

e) organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich, rodzinnymi ośrodkami diagnostyczno-konsultacyjnymi oraz szkołami przy zakładach karnych;

1a) nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej;

2) nauczyciele zatrudnieni w:

a) przedszkolach publicznych, szkołach i placówkach prowadzonych przez osoby fizyczne oraz osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego,

b) przedszkolach niepublicznych, niepublicznych placówkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych;

---

¹ Obecnie: ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.

- 3) nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.);**
- 4) pracownicy zatrudnieni u pracodawców niewymienionych w ust. 1 i 1a oraz ust. 2 pkt 1–3, pełniący funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadający kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli;**
- 5) pracownicy zatrudnieni w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych, posiadający kwalifikacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy.**

1. Przepisy tego artykułu określają zakres podmiotowy obowiązywania Karty Nauczyciela. Obejmuje on przede wszystkim nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), a także pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówkach resortu sprawiedliwości, działających na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.). Wymienione osoby są objęte pełnym zakresem przepisów Karty Nauczyciela.

W specyficznej sytuacji znaleźli się natomiast pracownicy publicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych działających na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Z dniem 1 stycznia 2004 r. weszły w życie przepisy art. 2 pkt 1 lit. a i b ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 137, poz. 1304), zachowujące moc obowiązującą Karty Nauczyciela wyłącznie wobec tych nauczycieli, wychowawców i innych pracowników